Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2019-00341

RO Orasmaa Tuuli(MMM), Hemberg Eelis(UM), Fallenius Sanna-Helena(UM), Rahkonen Riitta(UM), Heinonen Kirsi(UM) 15.05.2019

Asia
Maatalous- ja kalastusneuvosto 14.5.2019

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 14.05.2019

Keskustelussa YPM-uudistuksen täytäntöönpanomallista jäsenvaltiot peräänkuuluttivat joustavuutta ja yksinkertaistamista. Jäsenvaltioista suuri osa kannatti harvemmin kuin kerran vuodessa tehtävää raportointia asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Suomi voi hyväksyä vuosittaisen raportoinnin, mikäli tarvittavat tiedot saadaan suoraan teknisistä järjestelmistä. Enemmistö jäsenvaltioista kannatti suurempien poikkeamien sallimista tavoitteisiin nähden, etenkin ohjelmakauden alkuvuosina. Yksikkömäärien asettaminen ei-pinta-alaperusteisille/eläinperusteisille tuille koettiin kokonaisuudessaan hankalaksi ja järjestelmään kaivattiin joustavuutta.

Komissaari Hogan ja johtaja Runge-Metzger (DG CLIMA) esittelivät komission Puhdas maapallo kaikille -tiedonannon perusteella maatalouden mahdollisuuksia ilmastotoimiin. Komissaari Hogan esitteli lyhyesti myös komission kolme metsitykseen ja hiilensidontaan liittyvää aloitetta. Jäsenvaltioiden mukaan komission tiedonanto asettaa oikean suunnan EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategian laadinnalle. Puheenvuoroissa nostettiin esiin erityisesti metsätalouden, biotalouden sekä tutkimuksen ja teknologian merkittävä rooli ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi.

Komissaari Hogan kertoi maatalouden kansainvälisen kaupan ja vapaakauppasopimusneuvottelujen tilanteesta. Komission toimiin kaupan lisäämiseksi oltiin tyytyväisiä, mutta joitakin huolia esitettiin mm. vapaakauppasopimusten kumulatiivisiin vaikutuksiin EU:n maataloussektorille, Mercosur-neuvotteluihin ja EU:n ulkopuolisten tuontituotteiden tuotantostandardeihin liittyen.

Lisäksi neuvosto kuuli muissa asioissa Espanjan ja Ranskan esittelemänä Euroopan meri- ja kalastusrahaston asetusehdotuksesta, Alankomaiden aloitteesta geenitekniikkadirektiivin uudistamiseksi sekä Belgian ja Puolan omena- ja päärynämarkkinoiden heikosta tilanteesta.

1. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 8198/19 mukaisesti.

2. A-kohtien hyväksyminen

a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo

Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo hyväksyttiin asiakirjan 8201/19 mukaisesti.

b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Lainsäädäntöasioiden luettelo hyväksyttiin asiakirjan 8202/19 mukaisesti.

3. YMP vuoden 2020 jälkeen -uudistuspaketti (8933/1/19) REV 1
Asetus YMP:n strategisista suunnitelmista

Keskustelu uudesta täytäntöönpanomallista

Puheenjohtaja totesi avauspuheenvuorossaan, että täytäntöönpanomalli on yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksessa tärkein yksittäinen uusi elementti. Täytäntöönpanomallia on jo käsitelty tammikuun neuvostossa sekä työryhmissä. Puheenjohtaja esitteli ministereille keskustelun pohjaksi esittämänsä kysymykset.

Kysymys 1) Pidättekö vuotuista tuloksellisuuskertomusta ja vuotuisten tavoitteiden seuraamista parempana kuin joka toinen vuosi tapahtuvaa seurantaa? Vuotuinen seuranta mahdollistaisi toimeenpanon seurannan artiklan 121a mukaan ja mahdollisiin heikkouksiin jäsenvaltioiden toimeenpanossa voitaisiin puuttua.

Kysymys 2) Pidättekö tarpeellisena, että asetus mahdollistaisi tiettyä joustavuutta vuotuisiin yksikkömääriin koskien ei-pinta-alaperusteista/eläinperusteista tukea? Tämän ei kuitenkaan tulisi vaikuttaa toimeenpanomallin keskeisiin elementteihin, kuten vuotuiseen tuloksellisuusarviointiin.

Komissaari Hogan kertoi yhteisen maatalouspolitiikan uudistamiseen liittyvästä lainsäädäntöprosessista ja tilanteesta eri instituutioissa: Euroopan parlamentin maatalousvaliokunnan mietintö on saatu ja neuvostokäsittely on edennyt reilusti. Hogan totesi uudistuksen ilmasto- ja ympäristöpainotuksen olevan nyt universaalisti hyväksytty lähtökohta, mutta on lisäksi ensiarvoisen tärkeää varmistaa elintarvikejärjestelmän kestävyys. Uusi toimeenpanomalli antaa mahdollisuuden strategiselle koordinaatiolle sekä ohjaukselle ja mahdollistaa siirtymän kohti suoritus- ja tulospohjaista lähestymistapaa.

Puheenjohtajamaan ensimmäiseen kysymykseen komissaari totesi, että komission tehtävänä on varmistaa tavoitteiden täyttyminen uudessa järjestelmässä. Tätä varten on tärkeää, että on konkreettisia, mitattavia sitoumuksia ja indikaattoreita mallin tueksi. Toiseen puheenjohtajamaan kysymykseen suhteen komissaari sanoi, että hallinnollisen taakan lisäämistä vältetään. Valittavien indikaattorien tulee huomioida tiedon saatavuus jäsenmaissa, ja niiden tulee tarjota riittävää joustavuutta yksikkömäärien suhteen. Komissaarin mukaan päivän keskustelun tarkoituksena on

hälventää jäsenmaiden huolia mallin toteuttamisen suhteen sekä kuulla jäsenmaita edelleen askarruttavista kysymyksistä.

Jäsenvaltiot pitivät uuden täytäntöönpanomallin tuloksellisuusnäkökulmaa yleisesti hyvänä ja tarpeellisena. Espanja, Puola ja Ranska painottivat, että tällainen malli auttaa perustelemaan kansalaisille, miksi maataloustukea tarvitaan. Kuitenkin useampi jäsenvaltio totesi, että täytäntöönpanomallia on työstettävä vielä eteenpäin.

Lähes kaikki jäsenvaltiot peräänkuuluttivat lisää joustavuutta sekä tuloksellisuuden seurantaan että yksikkömäärien asettamiseen. Ensimmäisessä kysymyksessä jäsenvaltioiden kannat jakautuivat varsin paljon eri vaihtoehtojen välillä. Vuotuista tavoitteiden seurantaa kannatti Suomen lisäksi joukko jäsenvaltioita, mutta useat esittivät tiettyjä reunaehtoja. Suomi totesi, että vuotuinen seuranta ei ole ongelma, mikäli tarvittavat tiedot ovat suoraan saatavilla teknisistä järjestelmistä. Muitakin reunaehtoja vuotuisen mallin soveltuvuuteen mainittiin, mm. indikaattorien vähentäminen sekä lisäjoustot poikkeamiin asetetuista tavoitteista. Muutamat jäsenvaltiot kannattivat nykymallia, jossa tavoitteita tarkastellaan kahdesti ohjelmakauden aikana. Lisäksi muutamat kannattivat joka toinen vuosi tehtävää seurantaa.

Pj-maan tausta-asiakirjassaan esittämä asteittainen joustavuus tavoitteista poikkeamisen suhteen sai kannatusta noin kymmeneltä jäsenvaltiolta.

Ministerit esittivät monia erilaisia seurannan malleja. Muutamat ehdottivat, että välitavoitteita ei tarvitsisi asettaa joka vuodelle, vaikka tavoitteiden saavuttamista seurattaisiin vuosittain. Vuosittainen tarkastelu voisi tukea myös monivuotisten tavoitteiden saavuttamista. Pari jäsenvaltiota esitti, että ohjelmakauden ensimmäisinä vuosina ei tarvitsisi laatia seurantaraporttia lainkaan. Ensimmäisinä vuosina ohjelmia vasta käynnistetään, eikä ensimmäisistä raporteista voida sen vuoksi vetää olennaisia johtopäätöksiä.

Myös indikaattorien suuri määrä herätti huolta ja muutamat jäsenvaltiot toivoivat indikaattorien vähentämistä. Pari jäsenvaltiota totesi myös, että vuotuisen raportin takaraja 15.2. on liian aikainen, erityisesti jos indikaattorien määrä on suuri.

Toisen kysymyksen kohdalla ministerien vastaukset olivat varsin yleisiä. Yksikkömäärien asettaminen ei pinta-ala- tai eläinperusteisille tukitoimille nähtiin hankalana ja niiden määrittämiseen kaivattiin joustavuutta. Ministerit eivät kuitenkaan esittäneet yksityiskohtaisempia kantoja tähän kysymykseen.

Alankomaat ja Tanska totesivat, että neuvoston osittaisen yleisnäkemyksen aikaansaaminen kesäkuussa on epätodennäköistä ja muutamat painottivat myös, että rahoituskehyksestä sopiminen on edellytys uudistuksen sisällöstä sopimiselle.

Päätöspuheenvuorossaan komissaari Hogan totesi, että enemmistö jäsenmaiden käyttämistä puheenvuoroista oli myötämielisiä uudelle toimeenpanomallille, mutta huolta on vielä budjetin ja täytäntöönpanon suhteen. Komissio on valmis vielä tarkentamaan ehdotustaan. Mallin yksinkertaistaminen on tärkeä tavoite ja EU:n tulisi olla vähemmän yhteydessä tuen edunsaajaan ja tiukkoja seurantatoimia sekä sääntöjä tulisi vähentää. Tämä tavoite koskee myös hallintoa. Hogan vakuutti, että uusi täytäntöönpanomalli on väistämättä nykyistä yksinkertaisempi, sillä nykymallissa tarkastuksia ja raportointivaatimuksia on runsaasti.

Komissaarin mukaan politiikan kansallistaminen on vastoin yhteistä tahtotilaa. Mallin tulosperustaisuus voi myös auttaa kansalaisia näkemään siitä saatavaa hyötyä ja lisäarvoa.

Tarkoituksenmukaista on vastaisuudessa tarkastella mallin toimivuutta tasoilla vertailukohta vs. indikaattori sekä käytettävissä oleva rahoitus vs. käytetty rahoitus. Komission mukaan toisessa kysymyksessä käsitellyt yksikkömäärät voidaan haasteista huolimatta asettaa kaikille tukitoimille ja tavoitteiden seurannassa tullaan sallimaan pienet poikkeamat. On tärkeää löytää kompromissi, jolla hälvennetään erilaisia huolenaiheita, ja mm. jäsenmaiden huolten kuuleminen indikaattoreita suunniteltaessa on tärkeässä roolissa.

Pj-maa kertoi olevansa valmis kiihdyttämään uudistusprosessia ja jatkavansa työtä YMP:n eri elementtien selkeyttämiseksi.

4. Puhdas maapallo kaikille: Strateginen pitkän aikavälin visio ilmastoneutraalista taloudesta – maatalousnäkökohdat (7672/2/19) REV 2

Komissio esittelee
Keskustelu

Puheenjohtajamaa Romania kertoi, että useat neuvostokokoonpanot ovat keskustelleen marraskuussa 2018 julkaistusta komission tiedonannosta Puhdas maapallo kaikille. Nyt on aika keskustella maatalousministerien kesken. Pj-maa esitteli keskustelun taustaksi lähetetyn kysymyksen.

Kysymys: Määritetäänkö komission tiedonannossa "Puhdas maapallo kaikille" mielestänne oikea suunta EU:n pitkän aikavälin panokselle Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi maa- ja metsätaloussektorien osalta? Mikä vaatii ministerien mielestä kiireellisimpiä toimia maatalouspolitiikassa kansallisella ja unionin tasolla?

Komissaari Hogan kertoi, että huolimatta edistyksestä maatalouden ilmastotoimissa on selvää, että toimia täytyy lisätä. Hogan viittasi viimeaikaisiin YK:n tietoihin luonnon monimuotoisuuden vähentymisestä maailmassa ja peräänkuulutti kaikkien keinojen hyödyntämistä ilmastonmuutoksen vastaisissa toimissa, jos tavoitellaan hiilineutraaliutta vuoteen 2050 mennessä EU:n pitkän aikavälin strategian mukaisesti. Huomionarvoisia toimenpiteitä YMP:n uudistuksessa ovat mm. parempi joustavuus erilaisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin, vihreä arkkitehtuuri, strateginen tuki ilmastonmuutokseen sopeutumiselle sekä tekniikan, tutkimuksen ja informaatiojärjestelmien kehittäminen. Hoganin mukaan ilmastonmuutoksen ehkäiseminen ilman vahvaa primäärisektoria on mahdotonta. Ilmastonmuutoksen haasteisiin vastaaminen vaatii kunnianhimoa kaikilta koko EU:n tasolla.

Komissaari nosti esiin huhtikuun Our Forests, Our Future -metsäkonferenssissa esiteltyjä, YMP:n piiriin lukeutuvia metsitysaloitteita. Ns. ”yhden hehtaarin aloitteessa” jäsenmaat voisivat palkita viljelijöitä metsittämisestä rahallisesti vapaaehtoisena osana YMP:n strategiasuunnitelmia. ”Trees for Kids” -aloitteessa puiden istutusta voitaisiin hyödyntää ilmastokasvatukseen ja julkisuuden tuomiseen. Kolmas aloite ”Farm (Forestry) Carbon Initiative” esittelee keinoja kompensoida viljelijöitä hiilensidonnasta maaperään ja metsiin. Kaikkiin näihin aloitteisiin voitaisiin saada YMP:stä taloudellista tukea. Hoganin mukaan on tärkeää, että ilmastointerventioiden pohjana on strateginen, tulospainotteinen YMP, ja niissä tulisi nähdä ilmastolisäarvon lisäksi myös mahdollinen taloudellinen lisäarvo.

Johtaja Runge-Metzger (DG CLIMA) piti lyhyen esityksen komission tiedonannon perusteella keskittyen maatalouden, metsätalouden ja maankäytön rooliin. Ilmastonmuutoksella on suoria vaikutuksia maa- ja metsätalouden elinkeinoihin ja erityisenä huolenaiheena ovat ennustetut sään ja lämpötilan muutokset. IPCC:n luettelemien keskeisimmistä ilmastovaikutuksista enemmistö on vaikutuksiltaan maa- ja metsätaloudelle haitallisia.

Runge-Metzgerin mukaan poliittisia päätöksiä on tehtävä hiilineutraaliuden saavuttamiseksi. Lisäksi tarvitaan investointeja keskeisiin lievennystoimiin, joissa myös maa- ja metsätalouden ja maankäytön rooli korostuvat. Ilmastonmuutokseen liittyviin päästövähennyksiin liittyy merkittävää kasvupotentiaalia ja maataloudella on tässä keskeinen rooli johtuen mm. biotalouden integroimisesta arvoketjuihin sekä uusien teollisten prosessien kytkeytymisestä maatalouteen. Runge-Metzger totesi, että kaikkia päästöjä ei maataloudessa voi poistaa, koska kyse on biologisista prosesseista.

Vielä tulevaisuudessa lähemmin tarkastelua vaativia asioita ovat mm. hiilen sidonta maaperään, biomassan tuotanto EU:ssa tuonnin sijaan, hiilensidonnasta viljelijöille maksettava hinta sekä maatalousmaan riittävyys, kun mm. energiaksi tarkoitetun biomassan tuotanto lisääntyy. Runge-Metzer esitti, että hiilensidonnan hinnoittelussa voitaisiin hyödyntää EU:n päästökaupan hinnoittelumekanismeja. Maan riittävyyden osalta suurta vaaraa ei ole, sillä DG CLIMA:n analyysin perusteella nykyinen maa-ala tulisi riittämään kaikkiin hiilineutraaliuteen vaadittaviin ilmastotoimiin sekä riittävään ruuantuotantoon. Erityisiä haasteita ilmastonmuutokseen puuttumisessa tulee olemaan kylmän ilman alueilla sekä syrjäseuduilla. On lisäksi huomioitava maatalousyhteiskuntien suuret erot EU:ssa sekä toisaalta asian tarkastelu laajemmassa globaalissa viitekehyksessä.

Runge-Metzer esitteli lopuksi viisi seuraavaa askelta ilmastotoimien tehokkaaseen toteutukseen YMP:n seuraavalla ohjelmakaudella: kasvavan väestön ruokaturva; tuotannon monipuolistaminen; ilmastonmuutoksen vaikutuksiin mukautuminen; uudenlaisen liiketoiminnan tukeminen biotaloudessa mm. tutkimuksen ja innovaation kautta; ja kannustinjärjestelmien pilotoiminen maatalousmaassa ja metsässä (ns. ’hiiliviljely’).

Neuvostokeskustelu oli yleisesti erittäin myönteinen ja jäsenvaltioiden mukaan maa- ja metsätaloudessa on runsaasti mahdollisuuksia pitkän aikavälin ilmastotavoitteiden saavuttamiseen. Muutama jäsenvaltio, ml. Suomi totesivat, että maataloudessa syntyy aina väistämättä joitakin päästöjä tiettyjen luonnollisten prosessien vuoksi. Kuitenkin erilaiset hiilinielut auttavat tasapainottamaan näitä suorien päästövähennyskeinojen ohella. Yleisesti jäsenvaltiot totesivat, että komission tiedonanto asettaa oikean suunnan EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategian laatimiselle.

Reilut kymmenen jäsenvaltiota nosti esiin erityisesti metsäsektorin tärkeyden ilmastonmuutoksen torjunnassa. Lähes yhtä suuri joukko mainitsi biotalouden, mutta bio- tai metsätalouden osalta jäsenvaltiot eivät juurikaan kertoneet tarkempia esimerkkitoimia. Suomi totesi, että EU:n metsästrategiaa on tärkeää vahvistaa, mikä voi osaltaan auttaa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa. Suomen lisäksi Latvia, Saksa ja Viro puhuivat maaperän hiilensidonnan mahdollisuuksista. Suomi korosti, että maaperän hiilensidonnassa, kuten muissakin maatalouden ilmastotoimissa, tukitoimien joustavuus on tärkeää jäsenvaltioiden erilaisten olosuhteiden huomioimiseksi.

Keskustelussa nousivat moneen kertaan esiin myös teknologian ja digitalisaation sekä tutkimuksen merkitys. Pari jäsenmaata painotti lisäksi tiedon jakamisen ja neuvonnan tärkeyttä, joiden kautta

voidaan kehittää viljelijöiden osaamista. Alankomaat ja Itävalta mainitsivat, että ilmastonmuutokseen vastaaminen vaatii myös kulutuksen ja elämäntapojen muutosta.

Esitettyjen mahdollisuuksien lisäksi noin neljännes jäsenvaltioista muistutti, että maatalouden tärkein tehtävä on ruuantuotanto. Lisäksi Slovakia ja Tšekki olivat huolissaan ruuantuotannolle jäävästä pinta-alasta ja myös kasvavista kustannuksista, jos mm. metsitystoimet tai biomassan tuotanto biopolttoaineisiin vaativat tulevaisuudessa yhä enemmän maa-alaa ja resursseja. Muutamat jäsenvaltiot mainitsivat myös, että riittävät määrärahat maataloudelle ovat tärkeitä ilmastotoimien vahvistamiseksi.

Komissaari Hogan veti keskustelukierroksen yhteen toteamalla, että kaikki jäsenvaltiot tuntuvat olevan valmiita tukemaan kunnianhimoista pitkän aikavälin ilmastostrategiaa – ainakin periaatteessa. Hogan arveli, että tämä voi vielä muuttua siinä vaiheessa, kun aletaan pureutua strategian yksityiskohtiin. Kuitenkin Hogan totesi, että ilmapiiri maataloussektorin ilmastokeskustelussa on muuttunut ja että EU:lla on mahdollisuus muutokseen. YMP:n uusi täytäntöönpanomalli voi tukea tätä muutosta, sillä se sallii paikallisten olosuhteiden huomioimisen, mikä on ilmastotoimissa tärkeää. Hoganin mukaan maatalouden tukemiseen voidaan saada lisäresursseja, jos jäsenvaltiot voivat osoittaa, että sektori tuottaa ilmastokestävän tuotannon ansiosta julkishyödykkeitä ja kantaa kortensa kekoon koko yhteiskunnan hyväksi.

Puheenjohtajamaa Romania kuvasi keskustelun olleen rakentava ja jatkokeskusteluja varten saatiin kerättyä paljon ajatuksia. Pitkän aikavälin ilmastostrategiaa tullaan käsittelemään kesäkuun Eurooppa-neuvostossa. Pj-maan mukaan keskustelusta näkyi, että avaintekijöitä maatalous- ja metsäsektorin ilmastotoimissa ovat luonnollisten hiilinielujen vahvistaminen, tiedon jakaminen, tutkimus ja innovaatio sekä riittävän kansallisen liikkumavaran turvaaminen. Lisäksi ilmastotavoitteet tulisi sovittaa yhteen ruokaturvatavoitteiden kanssa ja muistaa, että maatalouden ydintehtävä on ruokkia maapallon väestö.

5. Kauppaan liittyvät maatalouskysymykset (8914/1/19) REV 1

Komission tiedotusasia
Keskustelu

Puheenjohtajamaa Romania totesi alustuksessaan, että neuvottelut mm. Vietnamin ja Singaporen kanssa on saatu päätökseen ja paraikaa neuvotteluja käydään mm. Australian, Uuden-Seelannin ja Chilen kanssa. Pj-maa korosti, että vapaakauppasopimusten tulee olla tasapainoisia ja jäsenmaat ovat useaan otteeseen korostaneet tätä.

Komissaari Hogan totesi juuri palanneensa Japanista G20-kokouksesta. Samassa yhteydessä järjestettiin myös useita kahdenvälisiä tapaamisia EU:n ja muiden kauppakumppaneiden välillä. G20-tulokset olivat tyydyttäviä, vaikka nykyisessä kansainvälisessä ilmastossa on hankalaa löytää yhteistä kantaa julistukseen. G20-ministerit kuitenkin korostivat kansainvälisen yhteistyön voimaa globaalien ongelmien ratkaisijana.

Komissaari totesi, että Japanin vapaakauppasopimus on menestyksekäs maataloudelle. Jo kolmen kuukauden toimeenpanon jälkeen EU:n vienti on kasvanut Japaniin. Sianlihassa vienti on kasvanut 11,4 % kun vertaillaan ajanjaksoja 12/2017-02/2018 ja 12/2018-02/2019. Viineissä kasvua on ollut

11,1 %. Juustojen viennissä on ollut kasvua 28,6 %, tosin kaikki kasvu ei johdu vapaakauppasopimuksesta. Sopimuksen toimeenpano jatkuu ja ongelmilta ei ole täysin vältytty. Esimerkiksi SPS-kysymyksissä on vielä ratkottavaa. Komissaari viittasi puheenvuorossaan myös matkalla mukana olleeseen yritysdelegaatioon, johon oli kuulunut 60 yritystä yhteensä 22 jäsenmaasta.

Komissaarin mukaan yleisesti maataloustuotteiden vienti on myötätuulessa. Vuosina 2014-2018 EU:n maataloutuotteiden kaupan arvo on kasvanut 226 miljardista eurosta 253 miljardiin euroon. Samaan aikaan vienti on kasvanut 122 miljardista euroon 137 miljardiin euroon, mikä tarkoittaa 12,7 % kasvua. Kasvua on ollut erityisesti viinissä, sianlihassa, voissa, juustossa, äidinmaidonkorvikkeessa, hedelmä- ja vihannesvalmisteissa, pastassa ja leivonnaisissa. Työllisyysvaikutukset ovat olleet merkittävät. Esimerkiksi 1,1 miljardin euron lisäys sianlihan viennissä linkittyy yli 25 000 työpaikkaan.

WTO:n maatalouskauppaneuvotteluissa ei ole juuri tapahtunut sitten vuoden 2017 Buenos Airesin kokouksen jälkeen. Seuraava kokous järjestetään Kazakstanissa vuonna 2020. Neuvottelut vaativat sitoutumista erityisesti isoilta kauppaosapuolilta. Komissaari korosti EU:n sitoutumista monenkeskiseen järjestelmään. Paljon työtä on tehty myös läpinäkyvyyden edistämiseksi.

Käynnissä olevista vapaakauppasopimusneuvotteluista komissaari mainitsi Australia, Uuden-Seelannin ja Mercosurin.

Australian kanssa on saatu päätökseen kolmas neuvottelukierros. Sensitiivisimmät asiat neuvotteluissa ovat naudanliha, lampaanliha, sokeri ja riisi. Uuden-Seelannin osalta käynnissä on neljäs neuvottelukierros. Tavoitteena on päästä lähelle poliittista sopua jo tämän komission aikana. Maantieteelliset merkinnät ovat haastavia sekä Australian että Uuden-Seelannin neuvotteluissa. Mercosur-neuvotteluita käydään paraikaa 13-17.5. Buenos Airesissa. Mercosur-maat tukevat sopimuksen löytymistä ja ovat valmiita liikkumaan kannoissaan. Vielä on kuitenkin paljon töitä, jotta EU:lle sensitiiviset asiat voidaan huomioida hyvin.

Komissio on sitoutunut modernisoimaan voimassa olevaa vapaakauppasopimusta Chilen kanssa. Chilen tulee kuitenkin näyttää selkeää sitoutumista prosessiin erityisesti maantieteellisten merkintöjen osalta. USA:n kanssa on saavutettu sopu tullikiintiöistä hormonivapaasta naudanlihasta. Kiinan kanssa on edistetty koskien maantieteellisiä merkintöjä koskevaa sopimusta. Komissaari korosti, että Euroopan on pysyttävä yhtenäisenä Kiinan suuntaan. Kiina ei hyväksy komissiota vastapuolena.

Voimaantulevista vapaakauppasopimuksista komissaari mainitsi Singaporen ja Vietnamin. Singapore on tärkeä kauppakumppani ja samalla portti koko ASEAN-alueelle. Tänä vuonna kriittistä on saattaa loppuun maantieteellisten merkintöjen rekisteröiminen. Vietnam on myös tärkeä kumppani. Maan keskiluokka kasvaa kovaa vauhtia. Sopimuksen voimaantulo riippuu nyt paljon EU:n lainsäätäjistä.

Lisäksi komissaari viittasi Etelä-Korean menestyksekkääseen sopimukseen sekä mm. Kanadan CETA-sopimukseen.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa korostui, kuinka suuri vaikutus kansainvälisellä kaupalla on EU:n maatalouteen. Moni kiitteli komissiota ahkerasta työstä kansainvälisen kaupan ja viennin edistämiseksi.

Jäsenmaat toisaalta näkevät tarpeen avata uusia markkinoita eurooppalaisille tuotteille, mutta liikaa myönnytyksiä ei tule tehdä. Tuontituotteiden tuotannossa ei ole välttämättä samalla tavalla otettu huomioon ympäristövaikutuksia ja eläinten hyvinvointia. Tuontituotteiden tulisi kattaa samat kriteerit kuin eurooppalaisetkin tuotteet. Tätä korosti erityisesti Puola. Erityisesti Mercosur ja Australian sekä Uuden-Seelannin sopimukset nähdään huolestuttavina.

Toisaalta esimerkiksi Tanska ja Ruotsi korostivat vapaakaupan tärkeää merkitystä Euroopalle, mutta myös totesivat, että sopimusten tulee olla tasapainossa. Irlanti korosti kaupan vapauttamista, mutta totesi, että sopimuksissa on aina offensiivisia ja defensiivisiä puolia. Irlannilla on suuria huolia Mercosurin suhteen.

Jäsenmaat korostivat myös, että vapaakauppasopimusten kumulatiivisista vaikutuksista tulee tehdä päivitetty tutkimus. Viimeksi komissio tarkasteli asiaa vuonna 2016.

Jäsenmaista Puola, Alankomaat ja Latvia nostivat esiin Ukrainan vapaakauppasopimuksen porsaanreiän siipikarjatuotteiden ja kananmunien osalta.

Belgia ja Liettua korostivat, että maailman eläinterveysjärjestön suositus alueellistamisen tunnustamisesta on tärkeää viennissä. Muutenkin ei-tulliesteitä tulee pyrkiä vähentämään.

Italia, Ranska, Portugali ja Kreikka nostivat odotetusti esiin maantieteelliset merkinnät ja tarpeen pysyä erittäin tiukkana niiden osalta. Täysi suoja tuotteille tarvitaan.

Itävalta ja Unkari totesivat, että USA:n vapaakauppasopimusneuvotteluihin ei tule ottaa mukaan maataloustuotteita. Näkemykset ovat niin kaukana toisistaan ja mailla oli myös elintarviketurvallisuuteen ja eläinten hyvinvointiin liittyviä huolia.

Komissaari korosti vastauspuheenvuorossaan, että sensitiiviset asiat ovat hyvin komission tiedossa. Komissaari totesi, että komissio voi tutkia mahdollista päivitystä tutkimukseen vapaakaupan kumulatiivisista vaikutuksista. Komissio on tehnyt kovasti töitä Ukrainan vapaakauppasopimuksen porsaanreiän tukkimiseksi. Komissaari korosti myös, että maatalous ei ole osa USA:n vapaakauppasopimusneuvotteluita.

6. Muut asiat

Kalastus

a) Käsiteltävänä oleva säädösehdotus

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Asetus Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta

Espanjan ja Ranskan valtuuskuntien tiedotusasia

Puheenjohtajamaa Romania kertoi, että EMKR-asetusehdotus on edistynyt neuvoston työryhmässä hyvin ja tavoitteena on osittainen yleisnäkemys kesäkuun neuvostossa.

Espanjan, Ranskan ja Italian ministerit esittelivät yhteisen julkilausumansa asetusehdotuksesta vuosille 2021-2027. Julkilausuman tavoitteena on varmistaa nykyiseen verrattuna asetuksen yksinkertaistaminen ja hallinnollisen taakan keventäminen sekä tehokas ja joustava toimeenpano. Julkilausuma sisältää kymmenen kokonaisuutta, joissa painotetaan muun muassa uuden ohjelmakauden viiveetöntä käynnistämistä ja siihen liittyen asetuksen mahdollisimman nopeaa hyväksymistä. Rahaston tavoitteet halutaan sitoa tiukasti yhteisen kalastuspolitiikan ja myös yhdennetyn meripolitiikan tavoitteisiin. Lisäksi julkilausuma sisältää useita konkreettisia esityksiä toimeenpanon yksinkertaistamiseksi sekä myös ehdotuksia korkeammista tukitasoista. Julkilausumassa painotetaan myös toimivien tulosindikaattorien merkitystä. Pienimuotoisen kalastuksen tärkeyttä korostetaan ja toivotaan sen määritelmään lisää joustavuutta, joka huomioisi paremmin eri maiden olosuhteet ja rannikkolaivastojen erilaisuudet. Julkilausuma tukee myös toimia, joilla parannetaan alusten turvallisuutta, työoloja ja moottoreiden energiatehokkuutta sekä satamien modernisointia, uusia saaliiden purkamispaikkoja ja markkinointipaikkoja. Tukea tarvitaan myös markkinointi- ja tuottajaorganisaatioille ja tuotteiden varastoinnille kriisiaikoina. Syrjäisimpien alueiden tuki pitäisi olla enemmän kuin 50%.

Puheenvuoron käyttivät Portugalin, Latvian, Liettuan, Saksan, Belgian, Alankomaiden, Tšekin tasavallan, Unkarin, Kreikan, Viron, Maltan, Puolan, Tanskan, Itävallan, Slovenian, Kyproksen, Ruotsin ja Kroatian ministerit. Tavoitteet asetuksen yksinkertaistamisesta ja hallinnollisesta keventämisestä sekä tehokkaasta ja nopeasta toimeenpanosta saivat laajaa tukea. Samoin pienimuotoisen (rannikko)kalastuksen nykyistä parempi tukeminen, sukupolvenvaihdosten helpottaminen sekä panostaminen turvallisuuteen ja työoloihin sekä moottoreiden energiatehokkuuteen saivat tukea monilta jäsenvaltioilta. Itävaltaa ja Ruotsia lukuun ottamatta kannatettiin laajasti myös kompromissiehdotuksen korkeampia yhteisrahoitusosuuksia. Pj-maata haluttiin tukea osittaisen yleisnäkemyksen saavuttamiseksi.

Tukimahdollisuutta vanhan laivaston uusimiseen ilman kalastuskapasiteetin kasvattamista korostivat etenkin Portugali, Latvia, Liettua, Kreikka ja Kypros. Tietyt jäsenvaltiot olivat huolissaan myös

kalastuskapasiteetin kasvamisen vaikutuksista mm. WTO-neuvotteluihin ja kritisoivat yli 24-metristen alusten modernisointia EMKR-tuella. Puhuttiin myös mm. kalastajien sosioekonomisesta tukimahdollisuudesta, kun kalastus joudutaan väliaikaisesti lopettamaan, esim. Itämeren itäisen turskakannan heikon tilan takia. EMKR:n pitäisi muodostaa turvaverkko kalastajille vaikeina aikoina. Pari jäsenvaltiota korosti tukea tiedonkeruuseen ja vesipuitedirektiivin toimeenpanoon. Alankomaat jakoi yleistavoitteen, mutta korosti, että osan rahoituksesta on tultava yksityiseltä sektorilta. Viro viittasi työryhmässä jaettuun non-paperiin ja korosti mm. tavoitteiden ja niiden mittaamisen tärkeyttä sekä myös sisävesikalastuksen ja ympäristötoimien tukimahdollisuutta, jotta sisävesikalastus olisi samalla viivalla pienimuotoisen rannikkokalastuksen kanssa.

Komissaari Vella myönsi, että nykyinen asetus on liian monimutkainen ja aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista taakka. Yksinkertaistaminen on uuden asetusehdotuksen avaintavoite, jolla varmistetaan tuloksellisuus. On tärkeää hyväksyä asetus ja kansalliset ohjelmat hyvissä ajoin. Tukikelpoisuuden sääntöihin on haluttu joustavuutta, jotta voidaan tukea YKP:n tavoitteita paremmin. Yksinkertaistaminen myös jäsenvaltioiden tasolla on tärkeää, samoin realististen tavoitteiden asettaminen tuen saajien tarpeisiin.

Komissaari Vella esitti huolensa siitä, mihin suuntaan kompromissiehdotus kehittyy. Hän oli huolissaan veronmaksajien rahojen kohdentumisesta hyvin tuottaviin yrityksiin. Hän piti riskinä uusien alusten rakentamista ja kapasiteetin vahvistumista, mikä olisi ristiriidassa YKP:n ja kansainvälisten sopimusten kanssa. Turvallisuus ja nuoret kalastajat on otettu hyvin huomioon komission ehdotuksessa. Moottoreiden korvaus lisäisi kapasiteettia, eikä tilapäisen kalastuskiellon ehtojen lieventäminen ole hyväksyttävää. 80-85% yhteisrahoitusosuus ei ole perusteltua, sillä rahat eivät silloin olisi tehokkaassa käytössä. Komission ehdotus vastaa nykytilaan hyvin.

Erityistä toimintasuunnitelmaa ehdotettiin pienimuotoiselle rannikkokalastukselle, jolloin tuki kohdentuisi strategisesti paremmin. Komissio on pettynyt, että tämä ei ole saanut tukea jäsenvaltioilta. Komissio oli myös huolissaan pienimuotoisen kalastuksen määritelmän laajentamisesta yli 12-metrisiin aluksiin. Komissaari Vella toi myös esiin, että liiallinen joustavuus johtaa herkästi epätasa-arvoiseen tilanteeseen jäsenvaltioiden yritysten välillä.

Puheenjohtaja kiitti puheenvuoroista ja toisti, että tavoitteena on osittaisen yleisnäkemyksen saavuttaminen kesäkuun neuvostossa.

b) Unionin tuomioistuimen asiassa C-528/16 antaman tuomion jatkotoimet (8134/19)

Alankomaiden valtuuskunnan tiedotusasia

Puheenjohtajamaa Romania esitteli EU:n tuomioistuimen päätöksen C-528/19, jossa uusilla jalostustekniikoilla kehitetyt lajikkeet sisällytetään EU:n geenitekniikkadirektiivin 2001/18/EY soveltamisalaan. Alankomaat esittivät tiedotusasiaa neuvoston asialistalle, sillä tuomioistuimen päätös tekee nykyisen direktiivin soveltamisesta haastavaa ja direktiiviin tarvitaan selkeyttä. Alankomaat korostivat, että kestävyys ja kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen ovat tärkeitä tavoitteita. Komissio puolestaan tukee tieteeseen pohjautuvaa lainsäädäntöä ja pyrkii seuraamaan tieteen ja tekniikan kehitystä. Pj-maan mukaan uusi mahdollinen lainsäädäntöesitys direktiivin uudistamiseksi

tulisi uudelta komissiolta ja esityksen tulisi olla sellainen, joka voidaan hyväksyä kaikissa instituutioissa.

Yhteensä neljätoista jäsenvaltiota kommentoi Alankomaiden esitystä. Ainoastaan Puola suhtautui varauksella direktiivin uudistamiseen todeten, ettei GMO-tuotannolle tule avata takaovea EU:n markkinoille direktiiviuudistuksen kautta. Muut jäsenvaltiot pitivät yksimielisesti keskustelun avaamista ja lainsäädännön selkeyttämistä tärkeänä ja useimmat totesivat, että uudistus olisi otettava tulevan komission työohjelmaan. Myös Suomi tukee Alankomaiden esitystä keskustelun aloittamisesta. Suomi näkee, että tuomioistuimen tuomio voi vaikuttaa maatalouden kilpailukykyyn, monien muiden sektoreiden ohella. Pari jäsenmaata muistutti myös, että geenitekniikkadirektiivin uudistuksessa tulee huomioida kuluttajansuojan näkökulmat.

a) Tilanne Euroopan omena- ja päärynämarkkinoilla – poikkeavat markkinaolosuhteet (9108/19)

Belgian valtuuskunnan tiedotusasia Belgian ja Puolan valtuuskuntien puolesta

Belgia ja Puola alustivat asiakohdan omena- ja päärynämarkkinoiden vaikeasta tilanteesta. Alalla on ollut ongelmia aina Venäjän tuontikiellosta lähtien ja tilanne ei ole parantunut, vaikka paljon toimia on tehty markkinoiden laajentamiseksi ja menekinedistämiseksi. Hinnat ovat alhaisemmat kuin viiden vuoden keskiarvo. Belgia ja Puola pyysivät komissiota tutkimaan mahdollisen markkinajärjestelyasetuksen markkinatoimenpiteiden käyttöönottoa.

Muutamat jäsenmaat käyttivät puheenvuoron. Unkari korosti, että tilanne on huono myös Unkarissa, sillä Euroopan ylituotanto vaikuttaa kaikkialle. Tukitoimia tarvitaan monissa maissa. Slovenia totesi myös ongelmia olevan myös heillä.

Italia totesi, että omenoiden osalta tilanne on rakenteellisista syistä johtuva ja maan mukaan markkinamekanismeja ei ole tarvetta aktivoida. Saksa oli samaa mieltä, vaikka ongelmia on heidänkin markkinoillaan.

Kreikka totesi, että heillä ongelmia oliivisektorilla ja toivoivat komissiolta toimia markkinoiden tasapainottamiseksi.

Ranska totesi, että yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuksessa tulisi paremmin huomioida markkinoiden seuraaminen ja parempi reagointi mahdollisiin markkinahäiriöihin.

Komissaari Hogan totesi, että huhtikuun neuvostossa komissio pyysi jäsenmailta todisteita markkinoiden kriisiytymisestä. Monet jäsenmaat ovat toimittaneet aineistoa ja komissio prosessoi parhaallaan asiaa ja totesi komission palaavan asiaan, mikäli ehdot täyttyvät.

Suomen edustajat

Ministeri Leppä, ea Säkkinen, Kaila, Hirvonen, Orasmaa, Väisänen, MMM; Valonen, Rönty, Kytölä, Fallenius, Heinonen, Rahkonen, Vilhunen, Hemberg, EUE; Inha, VM

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, EVIRA, MAVI, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM